

Motion

1981/82:698

Lars Werner m. fl.

Förbud mot kreditkort

I en riksdagsdebatt i december 1979 hävdade dåvarande ekonomiminister Bohman att kreditkortens roll – i den enskildes ekonomi och i samhällsekonomin i stort – var positiv. Bl. a. hävdades från ekonomiministern att hushåll med små inkomster och dåliga bankförbindelser på detta sätt fick tillgång till betalningsmedel för att kunna göra inköp. Kreditkortshandeln liknades vid "ett sparande i efterhand".

Nio månader senare tvingades samme ekonomiminister göra ingrepp i den helt fria utvecklingen av kreditkortshandeln som då ökade kraftigt. I samarbete med kreditkortsföretagen beslutades om vissa regler för köp över kreditkort.

Åtgärderna får ses som positiva ur konsumentsynpunkt och bör ses som den dåvarande regeringens reträtt från en tidigare överdrivet positiv hållning till kreditkorten.

Under tiden, mellan den i inledningen citerade riksdagsdebatten om kreditkorten och de åtgärder som ovan redogjorts för, presenterades konsumentverkets utredning Kreditkorten och konsumenten. De resultat som lades fram i utredningen, larmrapporter från olika myndigheter och den starka utvecklingen av kredithandeln över kreditkort, får anses ha spelat en viss roll för regeringens ingrepp.

Konsumentverkets utredning visade på delvis oväntade resultat: Andelen kreditkortsinnehavare är hög bland dem som har en ganska god ekonomi och lever under förhållandevis goda materiella förhållanden. Mera väntade resultat var att de ekonomiskt svaga grupperna "spätt på" sina ekonomiska problem genom att skaffa kreditkort. Betalningssvårigheterna var också störst bland yngre ensamstående (ungdomar), och bland dem med låg utbildning och låg inkomst. Det visade sig också att antalet avbetalningsmål hos kronofogdarna minskat med ungefär samma antal som kreditkorts målen ökat under tiden 1975–1979, dvs. före den verkliga kreditkortsboomen och regeringens ingripanden mot expansionen. Undersökningen som konsumentverket gjort har sina begränsningar i tid och omfattning men kan ändå anses visa på viktiga utvecklingstendenser.

Till detta kan läggas att kreditkortshanteringen är en samhällsekonomiskt dålig affär, eftersom hanteringen drar till sig kapital som annars kunnat användas för produktiva investeringar och nu i stället finansierar en ovanligt dyr form av konsumtion. Man kan också befara att en stor del av kreditkortshandeln gäller varor som importerats. Konsumentverkets undersökning visade att kreditkortsinnehavarnas främsta köpområden med

kreditkort var "dyra varor", kläder och "övrigt". En mindre del låg på dagligvaror och restaurang.

Från detaljhandelns sida har påpekats att anslutningsavgifter till kreditkortssystem, serviceavgifter etc. kan kosta ända upp till 7 % av en varas pris. En prisbelastning som måste slås ut på alla varor i butiken och på så vis drabbar också dem som avstår från kreditkortshandel.

Den senaste utvecklingen på området är att kreditkortsskuldena spelar en allt större roll i raserade familjeekonomier. Det meddelas att i fall då kronofogdemyndigheterna eller överexekutor tvingas sälja villor på exekutiv auktion, så är det i ökande grad kreditkortsskulder som till sist gjort situationen ohållbar. Det höga ränteläget, förfallna banklån, obetalda oljeräkningar och – ovanpå allt detta – obetalda kontokrediter faller till sist villaägaren. – En utveckling som på sitt sätt bekräftar konsumentverkets rapport om att de flesta kreditkorten finns bland personer med bättre ekonomi och goda materiella förhållanden.

Trots detta har den nuvarande mittenregeringen avskaffat de inskränkningar som infördes i samråd med kreditkortshandeln och lämnar nu fältet fritt för en ytterligare expansion av kreditkortshandeln. En utveckling som är osund.

Mot bakgrund av vad som anförts i motionen yrkas
att riksdagen hos regeringen begär förslag om kreditkortens
avskaffande.

Stockholm den 22 januari 1982

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

HANS PETERSSON (vpk)

i Hallstahammar

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

KARIN NORDLANDER (vpk)